

عنوان مقاله:

چندمعنایی واژه های مرکب مختوم به ستاک حال پوش در زبان فارسی: صرف ساخت

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و زبان شناسی، دوره 18، شماره 36 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسندگان:

آمنه بخشی پور - گروه زبانشناسی، دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس تهران

حیات عامری - گروه زبانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران

سحر بهرامی خورشید - گروه زبانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران مدرس

خلاصه مقاله:

هدف پژوهش حاضر بررسی واژه های مرکب مختوم به ستاک حال پوش در زبان فارسی در چارچوب نظریه صرف ساخت (بوی ۲۰۱۰ و ۲۰۱۵) است. در این راستا طرح واژه ها و زیرطرح واژه های ساختی ناظر بر واژه های مختوم به پوش شناسایی و تحلیل گردید، شبکه چندمعنایی آن ها ترسیم شد و تنوعات معنایی آن ها تبیین گردید. داده های پژوهش از منابع مختلفی شامل فرهنگ دهخدا، فرهنگ بزرگ سخن (انوری، ۱۳۸۱)، فرهنگ فارسی زانسو (کشانی، ۱۳۷۲) و فرهنگ املائی خط فارسی (صادقی و زندی مقدم، ۱۳۹۱) استخراج شده اند. نتایج پژوهش نشان می دهند ستاک حال پوش می تواند با واژه هایی از مقوله های دستوری شامل اسم، صفت و قید ترکیب شود. در این ترکیب ها، پوش می تواند ستاک حال دو فعل متفاوت پوشیدن و دیگری صورت سببی آن یعنی پوشاندن باشد. واژه های مرکب ساخته شده با ستاک حال پوش، به معنای پوشیدن در دو مقوله معنایی کنشگر و ویژگی (انسان، جاندار غیرانسان، چیز و مکان) قرار می گیرند. واژه های مرکب ساخته شده با ستاک حال پوش، به معنای پوشاندن در سه مقوله معنایی کنشگر، ویژگی (انسان، چیز و مکان) و ابزار قرار می گیرند. نتایج بررسی ها همچنین نشان می دهند که چندمعنایی واژه های مختوم به ستاک حال پوش ناشی از ۴ عامل مختلف است. عامل اول دوجهی بودن ستاک پوش (از مصدرهای دو فعل مجزای پوشیدن و پوشاندن) است. دومین عامل بسط استعاره معنای پوشاندن است که در برخی واژه ها معادل با پنهان ساختن و افشا نکردن است و نه پوشاندن فیزیکی. سومین عامل حذف موصوف است که موجب می شود صفت همراه آن به اسم تبدیل شود. عامل چهارم وام گیری است که در بسیاری از واژه های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی دیده می شود.

کلمات کلیدی:

ترکیب، صرف ساخت، ستاک حال، طرح واژه ساختی، چند معنایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1794736>

